

Christus kennen, delen in de kracht van de opstanding en delen in het lijden

Overdenking Filippenzen 3:1-11

Zondagochtendviering Urban Expression-weekend (14 mei 2017); door Sibbele Meindertsma

Ik mag graag wandelen. Als je langs de Rotte wandelt, ben je zo de stad uit en kom je bij de Rottemeren. Daar ligt een bijzondere boom, over een poeltje. Uit de boom groeien namelijk verticale, groene twijgen. Als ik er langsloop moet ik vaak denken aan Jezus, de boom die is omgezaagd, maar die daardoor nieuw leven gaf. De boom is voor mij een teken van de opstanding. En hij is ook nog eens een brug. Je kunt er zo overheen lopen, over het water. De boom is een levensbrug.

We lezen Filippenzen 3:1-11 uit de *Herziene Statenvertaling*:

- 1 Verder, mijn broeders, verblijd u in de Heere. Dezelfde dingen aan u te schrijven is mij niet onaangenaam en het geeft u zekerheid.
- 2 Let op de honden, let op de slechte arbeiders, let op de versnijdenis.
- 3 Want wij zijn de besnijdenis, wij die God in de Geest dienen en in Christus Jezus roemen en niet op het vlees vertrouwen.
- 4 Hoewel ik reden heb om ook op het vlees te vertrouwen; als iemand anders denkt te kunnen vertrouwen op het vlees, ik nog meer:
- 5 besneden op de achtste dag, uit het geslacht van Israël, van de stam Benjamin, een Hebreër uit de Hebreëën, wat de wet betreft een Farizeeër,
- 6 wat ijver betreft een vervolger van de gemeente, wat de rechtvaardigheid betreft die in de wet is, onberispelijk.
- 7 Maar wat voor mij winst was, dat heb ik om Christus' wil als schade beschouwd.
- 8 Ja, beslist, ik beschouw ook alles als schade vanwege de voortreffelijkheid van de kennis van Christus Jezus, mijn Heere, om Wie ik dat alles als schade ervaren heb. En ik beschouw het als vuiligheid, opdat ik Christus mag winnen,
- 9 en in Hem gevonden word, niet met mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof in Christus is, namelijk de rechtvaardigheid uit God door middel van het geloof;
- 10 opdat ik Hem mag kennen, en de kracht van Zijn opstanding en de gemeenschap met Zijn lijden, doordat ik aan Zijn dood gelijkvormig word,
- 11 om hoe dan ook te komen tot de opstanding van de doden.

1. Opdat ik Hem mag kennen

Vers 10 staat in deze overdenking centraal, net zoals tijdens het gehele weekend: opdat ik Hem mag kennen, en de kracht van Zijn opstanding en de gemeenschap met Zijn lijden... Ik wil samen met jullie studie doen naar wat Paulus met deze woorden bedoelt. De drie zinsdelen (het kennen van Hem, de kracht van zijn opstanding en de gemeenschap met zijn lijden) vormen de leidraad.

De apostel Paulus wordt in ons gedeelte heel persoonlijk. Hij laat zich recht in het hart kijken wanneer hij vertelt over zijn levensgeschiedenis en bekering. Maar de aanleiding daartoe is geen positieve. Hij is erg fel en spreekt over 'honden' (vers 2). Zo noemt hij mensen die op het 'vlees' vertrouwen. Het vlees is datgene waar je je vertrouwen op stelt, waar je trots op kunt zijn. Calvijn zegt: het is alles wat niet Christus is. Misschien is Paulus zo fel omdat hij dit vertrouwen op het vlees in zichzelf ook herkent. Hij geeft een uitgebreide opsomming van waar hij wel allemaal op zou kunnen vertrouwen: dat hij besneden is, uit het geslacht van Israël stamt en een grote ijver heeft voor God (vergelijk Pinehas in Numeri 25!) en daarom de gemeente van Christus heeft vervolgd. Hij dacht altijd dat deze dingen hem tot winst strekten, maar hij heeft ontdekt dat ze hem schade opleveren, schadelijk voor hem zijn. Hij noemt ze zelfs 'vuiligheid', wat eigenlijk slaat op uitwerpselen

of poep (!). Het is schokkend om de joodse Paulus zo over zijn achtergrond te horen spreken. Wat brengt hem hiertoe? Voordat we daarop ingaan stelt Paulus ons ook een vraag: wat is ons 'vlees'? Als je mij die vraag persoonlijk stelt dan denk ik aan mijn goede opleiding, mijn huwelijk dat nog heel is en dat ik gemakkelijk praat waardoor ik mensen op een afstandje kan houden. Het is verleidelijk om mijn vertrouwen op dit soort dingen te stellen, in plaats van op Christus. Wat is het voor jou?

Paulus zegt in vers 8: 'Ja beslist, ik beschouw ook alles als schade vanwege de voortreffelijkheid van de kennis van Jezus Christus.' 'Hij beschouwt' – dat betekent: hij heeft een heel bewust keuze gemaakt om zijn kaarten op Jezus Christus te zetten. Die is 'alles-overtreffelijk', gaat al het andere ver te boven. Jezus is dus de reden waarom hij zo fel is over het vlees. En dan hoor je de emotie in Paulus woorden. Nergens anders in het Nieuwe Testament noemt hij Jezus 'mijn Here', behalve hier. Hij ruilt al zijn 'bezit' in om Jezus te winnen, zoals de koopman in Jezus' gelijkenis van de parel (Mattheüs 13). En dan nog zo'n intieme uitdrukking: Paulus wil 'in Hem gevonden' worden (vers 9). Hij verlangt naar een innige verbondenheid met Jezus.

Deze emotionele uitbarsting van Paulus maakt in mij een nieuw verlangen wakker naar die Jezus. Wie is Hij? Hem wil ik kennen! Paulus heeft iets van Hem geproefd waar ik meer van wil weten. Paulus herinnert ons eraan dat het in het evangelie om een persoon gaat. Het gaat niet om kracht op zichzelf, zoals Simon de Toveraar dacht (Handelingen 8). Nee, het evangelie gaat om Jezus en om het kennen van Hem. De liefde van Paulus voor Hem, zijn passie voor Jezus stroomt van de bladzijden af. Dat heeft ons, pioniers van Urban Expression, ook iets te zeggen. Maakt Paulus ons ook opnieuw warm voor Jezus? Is dat ons verlangen ook, om Hem te kennen? Deze oeroude brief wil dat verlangen in ons opnieuw doen ontwaken. De Schrift wil ons Jezus doen kennen. Hij komt tot ons 'in het gewaad van het woord', aldus Calvijn.

Wij van Urban Expression zijn veel bezig met onze context. We denken na over hoe we kunnen aansluiten bij onze wijk en de behoefte van mensen. Laten we bij dat alles de kern niet vergeten. Laat Urban Expression een Bijbellezende gemeenschap blijven. Dan blijven we ook dicht bij Christus.

2. De kracht van zijn opstanding

Paulus werkt zijn verlangen om Christus te kennen uit in het vervolg: Christus kennen, *dat is*: de kracht van zijn opstanding... We hebben tijdens het weekend al het één en ander gehoord hoe wij als pioniers die kracht ervaren in onze levens en in onze wijken. Ik wil vanochtend het beeld van deze woorden vanuit de Bijbel nog wat aanvullen.

De achtergrond van opstanding is de dood. Hoe spreekt de Bijbel over de dood? Voor een antwoord op die vraag begin ik met het lezen van een paar verzen uit Psalm 88 (vers 5-6 en 9-13).

5 Ik word gerekend tot hen die in de kuil neerdalen,
ik ben geworden als een man zonder kracht,
6 afgezonderd onder de doden,
net als de gesneuvelden, die in het graf liggen:
aan hen denkt U niet meer!
Zij zijn afgesneden van Uw hand.
(...)

9 Mijn bekenden hebt U ver van mij verwijderd,
U hebt mij tot iets gruwelijks voor hen gemaakt;
ik ben opgesloten en kan er niet uit komen.
10 Mijn oog is treurig van ellende;
HEERE, ik roep tot U de hele dag,

ik strek mijn handen naar U uit.

11 Zou U wonderen doen aan de doden?

Of zouden gestorvenen opstaan en U loven? Sela

12 Zou er van Uw goedertierenheid in het graf verteld worden,
van Uw trouw in het verderf?

13 Zouden Uw wonderen bekend worden in de duisternis,
Uw gerechtigheid in het land van vergetelheid?

De Bijbel windt er geen doekjes om als het gaat om de dood, zoals in onze tijd nog wel eens gebeurt ('Het is verdrietig dat ze is gestorven, maar ze heeft een mooi leven gehad'). De dood is iets verschrikkelijks en hoort niet bij het leven. Met name het zinnetje 'ik ben opgesloten en kan er niet uitkomen' greep mij aan. De dood laat als het ware de deur achter je in het slot slaan. Je kunt er met geen mogelijkheid meer uit. Het is om wanhopig van te worden. Opstanding uit de dood gaat onze menselijke kracht verre te boven. God moet er wel aan te pas komen.

In Marcus 16 proeven we nog iets van het ontzagwekkende van Jezus' opstanding. Vrouwen komen bij het graf om Jezus' lichaam te zalven, maar treffen alleen een engel aan die hen vertelt dat Jezus is opgestaan. Waar je verwacht dat ze enorm blij worden, lees je alleen van angst en beven: de vrouwen schrikken erg en vluchten ze weg. Hier is iets bovenmenselijks gebeurd. Hier is God aan het werk geweest en daar kun je als mens niet bij zijn. Dat is de kracht van opstanding waar Jezus over schrijft. Die kracht moeten we niet onderschatten.

In Efeze 1:19 bidt Paulus dat de gemeente de 'allesovertreffende grootheid van zijn kracht aan ons die geloven' leert kennen, die ook werkzaam was toen God Jezus opwekte uit de dood. Dus die kracht die zichtbaar werd bij Jezus' opwekking is nog steeds actief! Je vraagt je dan af: hoe dan? Hoe wordt die zichtbaar? Daar geeft Paulus even daarna antwoord op: de kracht treedt in werking als mensen wedergeboren worden. We waren dood in onze zonden (Efeze 2:1), maar God heeft ons samen met Christus levend gemaakt (Efeze 2:6). Dat zijn woorden die we kennen, en daarom lezen we er snel over heen. Maar het is eigenlijk toch wel opzienbarend: is de opstandingskracht nodig om mensen tot geloof te brengen? Geloven - dat is toch gewoon de keuze die mensen wel of niet maken? Nee dus. Iemand komt niet zomaar tot Jezus. Daar is Gods onmetelijke, levendmakende kracht voor nodig. In onze wijk zien we niet zo vaak mensen tot bekering komen. Dat is misschien niet zo gek, als je beseft wat voor een verandering daarvoor nodig is. Alleen God zelf kan die bewerkstelligen! Een babbeltuc van onze kant is niet voldoende. We kunnen hier alleen maar bidden dat God zijn kracht inzet. Laten we dat dan ook doen!

Naast wedergeboorte, spreekt Paulus elders nog over een andere manier waarop de opstandingskracht werkt. Die kracht zorgt ervoor dat zij die eenmaal wedergeboren zijn steeds meer op Jezus gaan lijken. Romeinen 6:4 zegt dat we in de doop zijn begraven met als doel om net zoals Jezus te worden opgewekt om een nieuw leven te leiden. God zet zijn kracht en zijn Geest in om ons te vernieuwen. In 2 Korinthe 3:18 zegt Paulus het zo: we worden van gedaante veranderd 'van heerlijkheid tot heerlijkheid', als we de heerlijkheid van de Heer (dat is: zijn opstanding!) aanschouwen. Dus de opstanding van Jezus is heel direct betrokken op het leven van de gelovige nu. God zet die kracht in voor ons welzijn. Dit maakt verwachtingsvol. God is met ons bezig! Ook als pioniers van Urban Expression is het goed om te beseffen dat God nog steeds 'een appeltje met ons te schillen' heeft. Hij is nog niet klaar met ons. Hij wil ook ons – juist ons! – steeds meer vormen naar zijn beeld. En ook daar is bovenmenselijke kracht voor nodig.

3. Gemeenschap aan zijn lijden

En dan nu dat raadselachtige derde stukje van de zin: opdat ik Jezus mag kennen, *dat is*: de kracht van zijn opstanding *en de gemeenschap met zijn lijden*... Een verlangen naar kracht, daar kunnen we ons nog wel iets bij voorstellen. Maar lijden – daar blijven we begrijpelijkerwijs het liefst ver bij vandaan. En toch, Paulus is er duidelijk over, het meemaken van lijden hoort bij het kennen van Christus.

Paulus spreekt over gemeenschap aan *zijn* lijden. Ons lijden houdt dus verband met het lijden van Jezus zelf. Jezus wordt in het Nieuwe Testament getekend als iemand die veel heeft geleden, zowel tijdens zijn leven als in (de tijd voor) zijn dood. Hij wordt in het Bijbelboek Openbaring vergeleken met een leeuw en met een geslacht lam. In deze beelden komen kracht en lijden bij elkaar. Jezus was overwinnaar en verliezer. Hij was onmenselijk sterk en menselijk zwak. Als we Jezus willen volgen, dan is die spanning er ook voor ons: we hebben deel aan zijn kracht en zijn lijden. Dit hoort bij Gods onnavolgbare plan: wat in de ogen van de wereld zwak was, dat heeft God uitgekozen om het sterke te beschamen (1 Korinthe 1).

Ik wil dit lijden vanochtend ook persoonlijk maken. De meesten van jullie weten waarschijnlijk niet dat ik sinds mijn 19^e levensjaar kamp met ernstige vermoeidheid. Vermoeidheid, zwakte en een grieperig gevoel zijn eigenlijk altijd in mijn leven aanwezig, soms meer op de achtergrond en dan weer op de voorgrond. Dit is voor mij een grote beproeving. De vermoeidheid belemmert me flink in mijn functioneren. Ik kan niet alles doen wat ik wil. Ik word er ook onzeker van: kan ik voldoen aan de verwachtingen van de buitenwereld, die niets ziet van wat er in mijn lijf gaande is? Dit is mijn lijden. Is het ook lijden om Christus' wil? Ik vind het lastig om hier antwoord op te geven. Feit is dat mijn lichamelijke conditie gevolg is van de gebrokenheid van de schepping. Feit is ook dat ik altijd veel steun vind in mijn geloof in Jezus. Ik weet dat mijn leven en ook mijn lijden niet buiten zijn wil omgaat en dat Hij voor mij zorgt. Ik geloof zelfs dat een zegen ligt verborgen in dit lijden: ik pas met mijn lichamelijke zwakte eigenlijk heel goed in mijn wijk, waar ook zoveel mensen hun problemen hebben. Het helpt mij om dichterbij mensen te komen. Maar dit zie ik enkel op de momenten dat ik me goed voel.

Het lijden blijft een mysterie. Het dwingt ons om te leven van genade, en niet vanuit onze eigen kracht. Paulus wist er met zijn 'doorn in het vlees' ook alles van (2 Korinthe 12). We zijn in ons lijden in ieder geval in het goede gezelschap van Jezus zelf. We hebben deel aan zijn lijden. Dit wordt ten diepste werkelijkheid wanneer we het avondmaal vieren – en dat gaan we straks ook doen: wanneer we eten van het brood, dat staat voor zijn verbroken lichaam, en drinken van de wijn, dat staat voor zijn vergoten bloed. Hij leed dit alles ook voor ons.

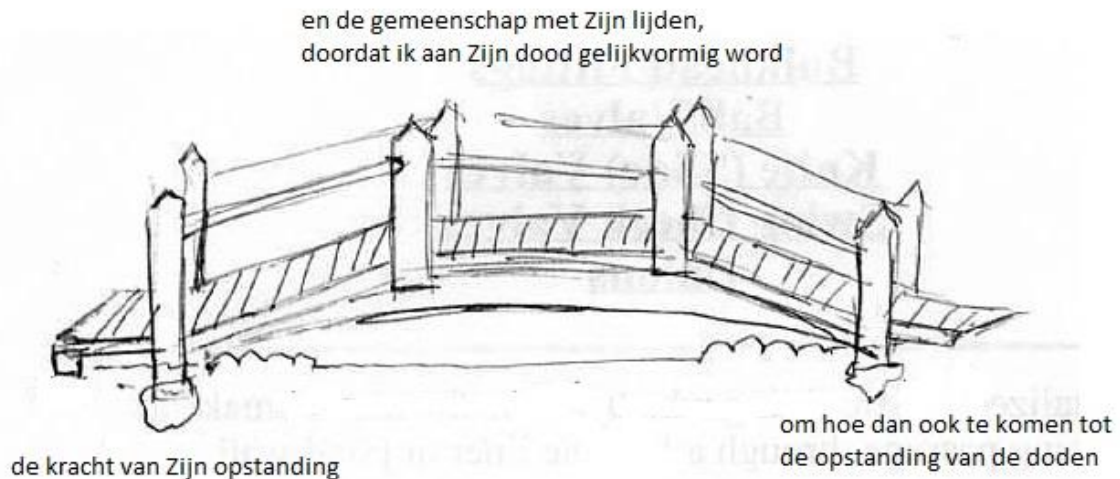
De woorden van Paulus over het lijden maken ons realistisch. Het lijden is realiteit. Het is de manier waarop God door ons heen wil werken.

4. Levensbrug

Ik kwam een mooie illustratie tegen over hoe lijden en opstanding zich verhouden vanuit de verzen 10 en 11 van Filippenzen 3 zelf. Na het 'opdat ik Hem mag kennen' volgen er vier zinsdelen:

- de kracht van Zijn opstanding
- en de gemeenschap met Zijn lijden,
- doordat ik aan Zijn dood gelijkvormig word,
- om hoe dan ook te komen tot de opstanding van de doden.

Centraal staan 'de gemeenschap met zijn lijden' en het gelijkvormig worden aan zijn dood. Als we in Jezus geloven zweven we niet boven deze pijnlijke werkelijkheid, maar staan we er met twee benen in. We hebben deel aan lijden en dood. Het eerste en laatste zinsdeel spreken van de opstanding. Het begint met Jezus' opstanding oftewel Pasen. We zien uit naar onze eigen opstanding uit de doden. Zo vormt zich als het ware een levensbrug.

Onze werkelijkheid wordt gedragen door Jezus' opstanding 2000 jaar geleden enerzijds, en door onze eigen opstanding die nog in het verschiet ligt anderzijds. De opstangskracht is vaak niet zo zichtbaar, maar verandert wel het hele perspectief waarmee wij naar de dingen kijken. De goddelijke kracht sijpelt in het heden door. Zo houden we het uit in de tegenwoordige tijd.

4. Tot slot

Ik sluit af met een plaatje uit onze wijk.

We hebben het tweewekelijkse gebedsuur van Bless Oude Noorden. We zijn vandaag te gast bij een Antilliaanse buurtgenote van een jaar of vijftig die de weg naar God aan het terugvinden is. We zitten rond de ontbijttafel in haar keukentje en door de glazen deuren kijken we zo uit op ons buurttuintje. Ze is zo blij: 'Ik ontvang anders nooit mensen in mijn huis, dus ik vind het zo bijzonder dat jullie er zijn!' Ik kijk de kring eens rond. Wat zijn we een bont gezelschap. Mijn Pakistaanse broeder is er, die een heel lastige thuissituatie heeft. Ook is er een Pakistaanse vrouw die last heeft van haar ogen. Naast haar zit onze gastvrouw. Daar weer naast zit een Surinaamse zonder verblijfsvergunning; zij woont met haar zoon in een kamertje van 2 bij 4 meter. Ik sluit de rij, een hoogopgeleide blanke jongeman uit Friesland met mijn eigen zorgen. Het enige dat we gemeen hebben is dat we in dezelfde wijk wonen. En dat we in dezelfde God geloven, de Vader van onze Heer Jezus Christus. Zijn opstandingskracht maakt ons één, over culturele en wat voor grenzen dan ook heen. Op Hem en zijn kracht hebben we onze hoop gevestigd. 'Laat me niet in de steek, Heer', bidt mijn buurvrouw hartstochtelijk. Ik krijg tranen in mijn ogen: 'Amen'.

sibbele.oudenoorden@outlook.com
www.urbanexpression.nl